

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

358

Vragen van het lid **Spekman** (PvdA) aan de staatssecretaris van Justitie over *grote groepen dakloze Somalische asielzoekers*. (Ingezonden 11 september 2009)

1 Heeft u kennisgenomen van het bericht «Dakloze Somalische asielzoekers»?¹

2 Is het bericht waar dat zich dagelijks meer dan vijftien Somalische asielzoekers, die in de aanmeldcentrum-procedure (AC-procedure) een negatieve beschikking hebben ontvangen op hun eerste asielverzoek, naar Amsterdam gaan en daar hun toevlucht zoeken?

3 Hoe groot is de totale groep Somaliërs die sinds de afschaffing van het categoriaal beschermingsbeleid in de AC-procedure is afgewezen en verblijft in Nederland zonder dak boven het hoofd? Zijn daar ook gezinnen met kinderen bij? Zijn er behalve Amsterdam nog meer gemeenten die te maken hebben met een grote toestroom van Somaliërs?

4 Worden deze mensen buiten de reguliere opvang van het Centraal

Orgaan opvang asielzoekers (COA) opgevangen? Zo ja, hoe?

5 Is het waar dat de rechtbanken die de beroepen van de genoemde groep afgewezen Somalische asielzoekers behandelen, verzoeken om het treffen van een voorlopige voorziening categorisch toe wijzen? Is het waar dat de asielzoekers daarmee weer wel rechtmatig verblijf, en dus recht op opvang hebben, en dus vervolgens na een aantal weken weer mogen terugkeren naar de opvang? Hoe groot is de schaal waarop dit gebeurt?

6 Bent u bereid, zolang de rechtbanken de voorlopige voorzieningen toewijzen, Somaliërs voorlopig na een afwijzing in de AC-procedure, niet meer uit de reguliere opvang te plaatsen, mede de grote aantallen in aanmerking genomen?

7 Kunt u een percentage aangeven van het totale aantal asielaanvragen van Somaliërs dat op dit moment in de AC-procedure wordt afgewezen? Wat zijn de voornaamste redenen die aan deze afwijzingen ten grondslag liggen? Hoe verhoudt het grote aantal snelle afwijzingen zich tot uw toezegging bij de afschaffing van het categoriaal beleid voor Somalië, dat

de onverminderd slechte situatie in Somalië zwaar zou meewegen bij de individuele beoordeling van asielaanvragen van Somaliërs?

8 Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de situatie in de gevaarlijke gebieden in Somalië? In welke mate kunnen afgewezen Somalische asielzoekers op dit moment terugkeren naar hun land van herkomst? In welke mate gebeurt dit ook?

¹ PvdA Amsterdam, 1 september 2009
<http://www.amsterdam.pvda.nl/nieuwsbericht/6320>

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Albayrak** (Justitie) (ontvangen 15 oktober 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 229

1 Ja.

2 t/m 5

Met ingang van 19 mei 2009 is het categoriaal beschermingsbeleid voor Somalische asielzoekers uit Centraal- en Zuid-Somalië beëindigd. Somaliërs die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning

op grond van internationale bescherming, krijgen daarom niet langer een verblijfsvergunning. Dit brengt met zich mee dat meer dan voorheen asiolverzoeken van Somaliërs binnen de verkorte (AC-)procedure worden afgewezen. Dit is met name het geval in zaken waarin het relaas ongeloofwaardig is of de identiteit niet is vast te stellen. Het gevolg van een dergelijke afwijzing is dat de asielzoeker geen recht op opvangfaciliteiten heeft en zijn beroep tegen de afwijzing niet in Nederland mag afwachten. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft begin september 2009 zitting gehouden in een aantal Somalische zaken. Behandeld is het beëindigen van het categoriale beschermingsbeleid en de invulling van artikel 15c van de Kwalificatierichtlijn. Eind augustus 2009 is er een zitting geweest van de Meervoudige Kamer van de rechtbank te Assen in een aantal Somalische zaken. In afwachting van de uitspraken van de Meervoudige Kamer en de Afdeling, wordt door rechtbanken sinds 19 mei jl. in bijna 60% van de zaken waarin door Somalische vreemdelingen beroep werd aangetekend en een verzoek om een voorlopige voorziening tegen de afwijzing in de AC-procedure werd ingediend, de voorlopige voorziening toegekend. Ik heb geen zicht op de verblijfplaats van deze in de verkorte procedure afgewezen asielzoekers. Er wordt van overheidswege immers geen opvang geregeld. Het aantal aanvragen van Somaliërs om verlening van een verblijfsvergunning voor asiel bepaalde tijd dat sinds de beëindiging van het categoriale beschermingsbeleid voor Zuiden Centraal-Somalië op 19 mei 2009 in de AC-procedure is afgewezen is ongeveer 240. Dit is ongeveer 45% van het totale aantal aanvragen van Somalische asielzoekers. Het aantal gezinnen met kinderen hieronder is zeer gering. Na afwijzing rust op de vreemdelingen de vertrekplicht. Met deze vertrekplicht als uitgangspunt, wordt na vertrek vanuit het AC geen verblijfsplaats geregistreerd door de IND.

6

Het landgebonden asielbeleid ten aanzien van Somalische asielzoekers is onlangs gewijzigd en deze wijziging is ook met uw Kamer

besproken. Op dit moment zie ik geen aanleiding om dit beleid te herzien. De beleidswijziging brengt met zich mee dat Somalische zaken meer dan voorheen in de AC-procedure worden afgewezen. Mede vanwege de hoge instroom van Somalische asielzoekers, is het aantal afgewezen Somaliërs in de AC-procedure relatief hoog. Er is evenwel geen aanleiding om voor Somalische asielzoekers een andere werkwijze en ander beleid te voeren dan voor andere asielzoekers die in de AC-procedure worden afgewezen.

7

Zoals hiervoor vermeld geldt dat ongeveer 45% van het totaal aantal asielaanvragen dat na 19 mei 2009 door Somaliërs is ingediend, in de AC-procedure is afgewezen. Over heel 2009 ligt dat percentage rond de 30%. De redenen voor afwijzing betreffen een overweging van individuele omstandigheden per zaak. Deze zijn, zoals reeds eerder beschreven, gerelateerd aan ongeloofwaardigheid van het asielaanvraag of twijfel aan de identiteit.

8

De situatie in Somalië is nog steeds zorgwekkend. Terugkeer naar Somalië is lastig maar niet onmogelijk en vindt ook – beperkt – plaats. Zelfstandige terugkeer is altijd mogelijk, en vindt plaats (2 personen). De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) heeft per 1 juli 2009 met de de facto autoriteiten van Somaliland een Memorandum of Understanding (MoU) afgesloten. Hierin is ook de mogelijkheid voor gedwongen terugkeer naar Somaliland voor vreemdelingen van Somalilandse origine geregeld. De DT&V treft thans voorbereidingen voor gedwongen terugkeer conform genoemd MoU. Mogelijkheden om gedwongen terugkeer naar Centraal- en Zuid-Somalië mogelijk te maken worden nader onderzocht.